

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
í t é l e t e**

Az ügy száma: Pfv.II.20.253/2017/10.

A tanács tagjai:

Dr. Makai Katalin a tanács elnöke

Dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna előadó bíró

Dr. Baloginé dr. Faiszt Judit bíró

A felperes:

felperes neve

A felperes képviselője:

Kolorédi Ügyvédi Iroda (fél címe 3, ügyintéző: dr. Kolorédi Adrienn ügyvéd)

Az alperesek:

I. rendű: I.rendű alperes neve(I.rendű alperes címe)

II. rendű: II.rendű alperes neve(II.rendű alperes címe)

Az alperes képviselője:

Dr. Karsai Edina ügyvéd (fél címe 2) I. rendű alperes képviselőjében

Dr. Főrizs Zsolt ügyvéd II. rendű alperes képviselőjében

A per tárgya:

Házastársi közös vagyon megosztása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

Felperes

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Veszprémi Törvényszék 7.P.20.009/2012/77-I.

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Győri Ítéltábla Pf.V.20.220/2015/30/I.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezéseit hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 50.000 (ötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 92.000 (kilencvenkétezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes és az I. rendű alperes (továbbiakban: felek) 1994 februárjától élettársi kapcsolatban éltek, 1998. július 18. napján házasságot kötöttek. Házasságukból egy gyermekük született. Életközösségük véglegesen és mindenre kiterjedően 2003 szeptemberében szűnt meg.
- [2] Az életközösség kezdetekor a felperes 208.500 forint készpénzzel rendelkezett, továbbá a Veszprémi Városi Bíróság 8.P.22.583/1997/10. sorszámú végzésével jóváhagyott egyezség alapján 1998. december 18. napjáig több részletben további 850.000 forintot kapott.

- [3] Az I. rendű alperes egy lakásingatlannal és egy garázs tulajdonjogával rendelkezett. A lakást 1999. szeptember 17. napján 3.900.000 forint összegért, a garázst 2000. március 7. napján 770.000 forint vételárért értékesítette. Tulajdonát képezte egy személygépjármű, valamint egy vitorlás, amelyet 1996. szeptember 29. napján értékesített. Az I. rendű alperes az életközösség alatt több vitorlášhajót vett, illetve adott el, 1997. február 5. napján 450.000 vételárat kapott egy félkész állapotú Rebell típusú vitorlášhajóért, 1997. április 6. napján pedig egy Balaton 18 típusú vitorlást 520.000 forint összegért értékesített.
- [4] A felek 1997. június 2. napján a felperes különvagyonára felhasználásával 550.000 forint vételárért vásárolták meg a F., .../2. helyrajzi számú ingatlant, valamint az útként nyilvántartott .../3. hrsz.-ú ingatlan fele részét. Az ingatlanon pince, földszint, tetőtér kialakítású gazdasági épület és zárt szennyvíztároló építésére kaptak engedélyt. Ezt az ingatlan 1999. szeptember 6. napján 1.200.000 forintért értékesítették.
- [5] 1999. szeptember 28-án 7.350.000 forint vételárért megvásároltak egy szövetkezeti lakást és garázst. A vételár kifizetéséhez felhasználták az I. rendű alperes tulajdonát képező ingatlan értékesítéséből származó 3.900.000 forint, valamint a f.-i ingatlan eladásából befolyó 1.200.000 forint összegeket. Az ingatlant (a garázzsal együtt) 2002. március 11. napján 8.200.000 forint vételárért értékesítették.
- [6] Az eladást megelőzően, 2002. március 5. napján kötötték meg a perbeli ingatlan adásvételi szerződését, amelyben az ingatlan ellenértékeként 15.300.000 forint került meghatározásra. A szerződés megkötésekor 1.600.000 forint foglalót fizettek, a fennmaradó 13.700.000 forint vételárrészt részben az I. rendű alperes szüleitől kapott 650.000 forint kölcsönből, részben a II. rendű alperestől felvett 7.500.000 forint bankkölcsönből, illetve a korábban értékesített lakásingatlan vételárából fedezték. Az ingatlanon 2003-ban felújítási munkákat végeztek (nyílászárókat cseréltek), az életközösség megszűnése után elvégzett külső homlokzati hőszigetelés költségeit az I. rendű alperes viselte.
- [7] A felek 2003. augusztus 6. napján – előleg befizetése mellett, kölcsönből – 3.138.000 forintért vásárolták a perbeli Opel típusú gépjárművet.
- [8] AVeszprémi Városi Bíróság 8.P.20.129/2004/58. számú ítéletével a felek házasságát felbontotta. A bontóperben a bíróság végzésével jóváhagyott egyezségben megállapodtak abban, hogy a kiskorú gyermekük – a szülői felügyelet közös gyakorlása mellett – a felperes nevelésébe és gondozásába kerül és az I. rendű alperes havi 30.000 forint gyermektartásdíj megfizetését vállalta. A felek megállapodtak abban is, hogy az ingatlan kizárólagos használója az I. rendű alperes lesz, a felperesnek a lakáshasználattal kapcsolatban igénye nincs. Az ingatlant terhelő pénzügyi kölcsönt 2003. szeptember és 2004 januárja között a felperes törlesztette, ezt követően az I. rendű alperes fizette tovább.
- [9] A jelen peres eljárás alatt az I. rendű alperes pert indított a felperessel szemben a szülői felügyelet gyakorlásának újrendezése iránt. A Veszprémi Törvényszék 2.Pf.20.656/2015/5. sorszámu jogerős ítéletével a kiskorú gyermek szülői felügyeletének gyakorlására az I. rendű alperest jogosította fel. Döntésének megfelelően az I. rendű alperes gyermektartásdíj fizetési kötelezettségét 2014. március 15. napjától kezdődően megszüntette és kötelezte a felperest, hogy az I. rendű alperesnek 2014. szeptember hó 1. napjától havi 30.000 forint gyermektartásdíjat fizessen meg, egyben a felperest (2014. március 15-től 2015. március 31. napjáig) terhelő gyermektartásdíj hátralékot 360.000 forint összegben határozta meg.
- [10] A felek közös tulajdonát képező ingatlan 2016. júliusi bekölthető forgalmi értéke 19.304.000 forint, a lakott forgalmi érték annak 60%-a, azaz 11.580.000 forint.

A kereseti kérelem és az I. rendű alperes védekezése

- [11] A felperes 2006. június 13. napján nyújtotta be a keresetét a házastársi közös vagyon megosztása és tulajdonjoga megállapítása iránt. A kétszer hatályon kívül helyezés folytán újraindult eljárásban a felperes a keresetét az alábbiak szerint tartotta fenn.
- [12] Kérte annak megállapítását, hogy a v.-i ingatlan 434/1000 arányban képezi a tulajdonát (egyben az I. rendű alperes tulajdoni hányada 566/1000 aránya csökken). Az ingatlan beköltözhető forgalmi értékét 20.250.000 forintban jelölte meg. A tulajdoni hányadok meghatározásának ténybeli alapjaként előadta, hogy az életközösség kezdetén, illetve az életközösség alatt a volt házastársával való elszámolás eredményeként 1.150.000 forint különvagyonban részesült. Állította, hogy 2002-ben a nagymamájától 300.000 forintot kapott, amelyet az ingatlan felújítására fordítottak. Nem vitatta, hogy az I. rendű alperes is rendelkezett különvagyonnal (lakás, garázs, gépjármű, vitorlás). Ezt meghaladóan a Csjt. 27. § (1) bekezdésének vélelmére hivatkozott. Az I. rendű alperessel szemben elszámolási igényeket terjesztett elő, kérte a közös tulajdont képező ingóságok megosztását. A perbeli ingatlant terhelő bankkölcsönt illetően elismerte annak túlnyomó részbeni I. rendű alperesi teljesítését. Az ingatlanon fennálló közös tulajdon megszüntetési módjaként nem ellenezte az I. rendű alperesi magáhozváltást, a megváltási árat a nettó (a már megfizetett, illetve még fennálló kölcsön levonásával), beköltözhető forgalmi értékből kiindulva kérte meghatározni azzal, hogy a fennmaradó hitel a tulajdoni hányadok arányában kerüljön elszámolásra. Többlethasználati díj iránti igénye volt kamattal emelt összegben.
- [13] Az I. rendű alperes a kereset jogalapját elismerte (maga is kérte a közös vagyon megosztását), a felperes tulajdoni igényének mértékét, az elszámolási igényeket vitatta, a többlethasználati díjra vonatkozó kereset elutasítását kérte. Hivatkozott az életközösség kezdetén meglévő jelentős értékű különvagyonára, állította, hogy az az életközösség megszűnésekor meglévő vagyonban is realizálódott. Állítása szerint a különvagyonára figyelemmel az ingatlannyilvántartási bejegyzéssel szemben 71/100 tulajdoni hányad illeti meg. A közös tulajdon megszüntetését a felperes tulajdoni hányadának magához váltásával kérte, az ingatlan forgalmi értékét 16.126.000 forintban határozta meg és a fellebbezési eljárásban csatolt jogerős ítélet alapján – a kiskorú gyermek szülői felügyeletének újrarendezésére figyelemmel – a gyermek lakhatása biztosítása miatt a forgalmi értéket 20%-kal kérte mérsékelni. Számításai szerint az általa fizetendő megváltási ár 2.510.601 forint. A megváltási ár összegébe – egymás között egyenlő arányban megosztva – kérte beszámítani az életközösség megszűnése után teljesített kölcsöntörlesztéseket. Az alperes beszámítási kifogásokat terjesztett elő, kimutatása alapján annak összege 4.196.271 forint. A teljes körű elszámolása eredményeként a felperes 1.685.670 forint értékkiegyenlítést tartozik neki megfizetni.

Az első- és másodfokú ítélet

- [14] Az elsőfokú bíróság a felek házastársi közös vagyonát megosztotta. Megállapította, hogy a V., .../A/1. helyrajzi számú ingatlan 37%-ban a felperes, 63%-ban az I. rendű alperes tulajdonát képezi. Kötelezte az I. rendű alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 2006. február 1-től 2014. április 30-ig terjedő időszakra 2.313.846 forint többlethasználati díj hátralékot, 528.048 forint lejárt kamatot és 2014. május 1-től kezdődően havonta előre esedékesen a közös tulajdon megszüntetésének ingatlan-nyilvántartásai átvezetéséig havi 26.649 forint többlethasználati díjat.
- [15] Az elsőfokú bíróság az ingatlanon fennálló közös tulajdont megszüntette és a felperes tulajdoni illetőséget 4.464.230 forint megváltási ár ellenében az I. rendű alperes kizárólagos tulajdonába adta. Az ingóleltár 1-10 tételszáma alatti, 1.281.000 forint összértékű ingóságokat a felperes, a 11-19 szám alatti, 266.000 forint összértékű ingóságok az I. rendű alperes tulajdonába adta. Kötelezte az I. rendű alperest, hogy 30 napon belül fizesse meg a felperesnek a megváltási árat és a többlethasználati díjat, is figyelembe véve a 2.264.891 forint értékkiegyenlítést. A II. rendű alperest a közös tulajdon megszüntetésének türéseire kötelezte. Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította.

- [16] Az elsőfokú bíróság a felülvizsgálati kérelemmel érintett dologi jogi igény kapcsán rögzítette: a Csjt. 27. § (1) bekezdésével szemben a Csjt. 28. § (1) bekezdésére alapított különvagyon kétségen kívüli bizonyítása a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján az azt állító felet terheli. A perben mindkét fél hivatkozott a különvagyonára, tehát a bizonyítási kötelezettség a saját különvagyont illetően mindkét felet terheli.
- [17] Az elsőfokú bíróság a peradatok alapján kétséget kizáróan bizonyítottanak ítélte a felperes 1.058.500 forint különvagyonának meglétét. Ezt meghaladóan azonban a felperes a bizonyítási kötelezettségének nem tudott eleget tenni: a nagymamájától kapott 300.000 forint különvagyont kétséget kizáróan nem bizonyította, azt ugyanis a tanúvallomásokkal szemben okirat nem támasztotta alá. A felperes a különvagyona ténye mellett azt sem tudta bizonyítani, hogy konkrétan mely vagyontárgyak megszerzésére (vagy beruházásra) fordították (volna). Személyes meghallgatása alkalmával tett nyilatkozata arra utal, hogy különvagyonának egy részét felélték, a felélt különvagyon megtérítésének pedig nincs helye.
- [18] Az elsőfokú bíróság bizonyítottanak ítélte az alperes életközösség megkezdésekor meglévő, 1.476.000 forint értékű különvagyont.
- [19] Az életközösség alatt megvásárolt és értékesített ingatlanokba befolyt alvagyonok vegyüléséből ingatlanonként levezette a különvagyonok jogi sorsát és megállapította a perbeli ingatlan megvásárlásakor a vételár közös, illetve különvagyoni arányait. A vételár megfizetéséhez felvett 7.500.000 forint pénzügyi kölcsön a házastársak közös vagyonának minősül. A levezetése eredményeként a felperes a vételár teljesítéséhez 984.000 forint különvagyonnal, az I. rendű alperes 5.166.000 forint különvagyonnal járult hozzá. A fennmaradó 1.650.000 forint a Csjt. 27. § (1) bekezdése alapján a házastársak közös vagyona, tehát – a bankkölcsönt is figyelembe véve – felek a közös vagyonból 9.150.000 forint vételárrészt, a vételár 60%-ának megfelelő összeget teljesítettek, amely a házastársak között egyenlő arányban számolandó el. Az I. rendű alperes különvagyoni hozzájárulása a vételár 33%-a, a felperes különvagyoni hozzájárulása 7%, ennek megfelelően az ingatlan-nyilvántartási állapottól eltérően a tényleges tulajdoni helyzet szerint az I. rendű alperest 63/100, a felperest 37/100 tulajdoni hányad illeti meg.
- [20] Az elsőfokú bíróság az ingatlan forgalmi értékét szakértő bevonásával határozta meg. A szakvéleményt aggálytalanak ítélte és ítélezése alapjául elfogadta. A szakértői vélemény szerint megállapított 16.126.200 forint beköltözhető forgalmi értékből le kell vonni az I. rendű alperes által az életközösség megszűnését követően elvégzett hőszigetelés miatti értéknövekedést (380.000 forint), továbbá a II. rendű alperessel szemben fennálló aktuális kölcsöntartozást (3.718.713 forint). Az ingatlan nettó forgalmi értéke tehát 12.065.487 forint, amelyből a felperesre eső tulajdoni hányadnak megfelelő összeg 4.464.230 forint.
- [21] Az elsőfokú bíróság elbírálta a felperes elszámolási igényeit és az I. rendű alperes beszámítási kifogásait. A felperes többlethasználati díj iránti igényét megalapozottnak ítélte, annak mértékét az aggálytalan ingatlanforgalmi szakvélemény alapján határozta meg.
- [22] A teljes körű elszámolás eredményeképpen a felperest 4.428.899 forint megváltási ár, 2.313.846 forint lejárt többlethasználati díj, annak 528.048 forint kamata, valamint 133.742 forint általa megfizetett hiteltörlesztés, összesen 7.439.866 forint illeti meg. Az I. rendű alperest a gépjárműre fordított 233.362 forint, a teljesített rezsi, telefon, adókiadások fele összege, továbbá az általa törlesztett kölcsön és az ingóságok megosztásával kapcsolatban összesen 5.174.975 forint illeti meg. A két összeg kölcsönös egybeszámításával (7.439.866-5.174.975) az I. rendű alperes 2.264.891 forint értékkiegyenlítés megfizetésére köteles.
- [23] A felperes és az I. rendű alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta. Az elsőfokú bíróság tulajdoni hányadokra vonatkozó rendelkezését pontosította: a felperest 37/100-ad, az alperest 63/100-ad tulajdoni hányad illeti meg. A közös tulajdont megszüntette, a felperes 37/100-ad tulajdoni hányadát az I. rendű alperes tulajdonába adta. A többlethasználati díj összegét a másodfokú ítélet meghozataláig 3.614.750

forintra felemelte azzal, hogy az alperes 2016. október 1-től az elsőfokú ítéletben írt módon köteles a havi többlethasználati díj megfizetésére. Az I. rendű alperes által a felperesnek megváltási ár, közös vagyon megosztása és többlethasználati díj jogcímén fizetendő összeget 2.008.700 forintra leszállította, a teljesítési határidőt 90 napban határozta meg. Ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezéseit helybenhagyta.

- [24] A dologi jogi igények körében a másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság széleskörű bizonyítási eljárás alapján, a Pp. 206. §-ában foglalt elveknek megfelelően, megalapozottan jutott arra az álláspontra, hogy a felperes a különvagyona összecszerűségét 1.058.500 forint erejéig hitelt érdemlően bizonyította. Helyesen állapította meg azt is, hogy a f-i ingatlanokat a felperes különvagyónak a felhasználásával szerezték, ezt meghaladóan azonban a felperes a különvagyona felhasználását bizonyítani nem tudta, illetve annak egy részét a felek fel is élték. Ebből következően helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a felperes a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján az általa állított tovább 300.000 forint körében az őt terhelő bizonyítási kötelezettségének nem tudott eleget tenni.
- [25] A fentiek alapján az elsőfokú bíróság a felek különvagyonainak mértékét, a különvagyonok és a közös vagyon vegyülése arányait az ingatlanok értékelkedését megalapozó beruházások finanszírozása tekintetében a peradatok helyes értékelésével állapította meg a perbeli ingatlan tulajdoni hányadait. Az ítélet tábla a helyes tulajdoni hányadokat az ingatlannyilvántartási átvezetésre alkalmas megjelölés miatt korrigálta.
- [26] A közös tulajdon megszüntetésének módja a felek között nem volt vitatott, az elsőfokú eljárásban az ingatlan forgalmi értékének meghatározására elrendelt szakvéleményben foglalt érték viszont – az eltelt idő miatt – aktuálisnak nem tekinthető. Ezért a másodfokú bíróság elrendelte a forgalmi érték aktualizálását. A kiegészített szakvéleményt aggálytalannak ítélte és ítéletkézése alapjaként elfogadta. A szakértői vélemény alapján a perbeli ingatlan 2016. évi bekölthető forgalmi értéke 19.304.000 forintban állapítható meg.
- [27] A másodfokú bíróság a szülői felügyeleti jog újrendezése iránti eljárás jogerős ítéletére figyelemmel helyt adott az I. rendű alperesnek a gyermek lakhatása biztosításának értékcsökkentő ténye forgalmi értékben való elszámolási igényének és azt 10%-ban határozta meg. Az ingatlan bekölthető összeforgalmi értékéből (19.304.000 forint) levonva a kiskorú gyermek lakottsága 10%-ának megfelelő összeget (1.930.400 forint), továbbá a II. rendű alperes felé fennálló kölcsöntartozás aktuális összegét (2.657.550 forint) és az I. rendű alperes által finanszírozott homlokzati hőszigetelés forgalmi értékét (380.000 forint). A nettó érték 14.336.000 forint összegben állapítható meg, amelyből a felperes 37/100-ad tulajdoni hányadának értéke 5.304.300 forint.
- [28] A gépjárművel kapcsolatos igényeket illetően a másodfokú bíróság a felek fellebbezését alaptalannak ítélte. Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg a gépkocsi életközösség megszűnéskori értékét (1.000.000 forint) és nem alapos a felperesnek az I. rendű alperes javára elszámolt 466.725 forint költsége fele részének, 233.362 forint megtérítésének mellőzésére irányuló fellebbezése, a felperes ugyanis érdemi védekezést nem terjesztett elő.
- [29] Az ítélet tábla alaptalannak minősítette az I. rendű alperes többlethasználati díj jogalapját és összegét sérelmező, illetve a felperesnek a összeg felemelését kérő fellebbezését.
- [30] A házastársi közös vagyon teljes körű elszámolása eredményeként a felperes javára számolandó el: a tulajdoni hányadának ellenértéke 5.304.300 forint, az ingatlan használati díja 2.303.846 forint, továbbá a jogerős ítélet meghozataláig 772.850 forint, ezen összeg törvényes mértékű kamata 528.048 forint, valamint az általa fizetett kölcsön fele része, 133.742 forint, összesen (kerekítve) 9.052.800 forint.
- [31] Az I. rendű alperes javára számolandó el: a kölcsöntörlesztéssel, a hiteltörlesztés kamatával, a gépkocsival kapcsolatos kiadások, a rezsiköltségek, a gyermektartásdíj hátralék, ingóérték különbözet jogcímén és az elszámolási igények figyelembevételével összesen 7.044.000 forint. A

két jutó különbözete 2.008.700 forint, ez az összeg tehát, amelyet az I. rendű alperes a felperesnek köteles megfizetni.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [32] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. Kérte, hogy a Kúria elsődlegesen a jogerős ítéletet helyezze hatályon kívül és a kereseti kérelmének megfelelő, új határozatot hozzon. Másodlagosan a jogerős ítéletet helyezze hatályon kívül és a másodfokú bíróságot utasítsa új eljárásra és a jogszabályoknak megfelelő új határozat meghozatalára. A felperes felülvizsgálati kérelmét a Pp. 221. § (1) bekezdése, a Pp. 206. § (1) bekezdése, a Pp. 175. § (2) bekezdése, továbbá a Pp. 73/A. § (1) bekezdés a) pontjának megsértésére alapította.
- [33] Felülvizsgálati érvelése szerint az eljáró bíróságok a bizonyítékok téves értékelésével (Pp. 206. § (1) bekezdés) jutottak arra a következtetésre, hogy a 300.000 forint nagyszülői különvagyont nem bizonyította. Az elsőfokú eljárásban a tanúk a különvagyoni juttatása tényéről és összegéről egybehangzóan nyilatkoztak. Az elsőfokú bíróság a tanúvallomásokat nem értékelte, de a bizonyítékok köréből nem zárta ki, a különvagyona elszámolását lényegében az okirati bizonyíték hiánya miatt mellőzte. Az ítélet tábla az elsőfokú bíróság érvelését elfogadta, holott más – a felülvizsgálati kérelmében felsorolt – egyéb ügyekben az állítás bizonyításul a tanúvallomásokat elfogadta és külön, okirati bizonyíték nélkül is bizonyítottnak ítélte. A szavahihető tanúk vallomása értékelés nélkül maradt, a jogerős ítélet nem indokolta meg, hogy a különvagyona bizonyításául miért nem fogadta el (Pp. 221. §(1) bekezdés). A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság irattelenes és a bizonyítékokkal szembeni megállapítását a Pp. 175. § (2) bekezdésének jogszabálysértő alkalmazásával hagyta helyben. A felperes felülvizsgálati kérelme hiánypótlásában részletesen levezette az általa helyesnek tartott tulajdoni hányadokat eredményező elszámolást.
- [34] A tulajdoni hányadok téves meghatározása miatt a többlethasználati díj mértéke sem megfelelő.
- [35] A másodfokú bíróság a kiegészített szakértői véleményt aggálytalannak ítélte, ezzel szemben a szakértő (aki a felperes szerint elfogulatlanak nem tekinthető) nem tudta kellő indokát adni annak, hogy az ingatlan 2013. évi értékéhez képest miért csak 7%-ban határozta meg a fogalmi érték növekedést. Ugyanezen szakértő 2013. évben az ingatlan forgalmi értékét a válságra hivatkozással 19%-kal csökkentette, a jelenlegi ingatlanpiaci konjunktúrát viszont alulértékelt. A felperes álláspontja szerint emiatt a tényállás feltáratlan maradt, a bíróság a megalapozatlan forgalmi érték alapulvételével határozta meg a közös tulajdon megszüntetésekor a megváltási árat.
- [36] A közös tulajdon megszüntetésekor nem nyert értékelést az, hogy a kiskorú gyermek korábban nála volt elhelyezve és 10 éven keresztül ő gondozta és ő nevelte.
- [37] A felperes hangsúlyozottan hivatkozott arra, hogy a másodfokú bíróság a 2016. április 21-i fellebbezési tárgyalást személyes jelenléte és jogi képviselője hiányában tartotta meg. Felhívta őt a képviseleti meghatalmazás csatolására, amelyet június hó 1. napján teljesített is. A szakvélemény kiegészítését azonban már 2016. május 10. napján elrendelte, tehát a szakértőhöz kérdéseket nem tudott intézni, eljárási jogait nem tudta gyakorolni (Pp. 180. § (3) bekezdése). Jogi képviselőjével az elkészült szakvéleményt észrevételezhették (amelyre a szakértő írásbeli választ adott). A másodfokú bíróság lényeges eljárásjogi jogszabálysértése – a megváltási árat meghatározó megalapozatlan szakvélemény miatt – az ügy érdemi elbírálására is kihatott.
- [38] A felperes sérelmezte a gépjárművel kapcsolatosan viselt költsége elszámolásának mellőzését. A szükséges adatokat (számlákat) csatolta, a kifizetett összegek elszámolását a jogerős ítélet mégsem vette figyelembe.
- [39] Súlyos eljárásjogi jogszabálysértésnek minősül a kötelező jogi képviseletének hiánya. A felperesnek ugyanis a 2016. április 21. napján megtartott másodfokú tárgyaláson jogi képviselője nem volt, ennek ellenére a bíróság a tárgyalást érdemben megtartotta, ezáltal sérült a Pp. 73/A. § (1) bekezdés a) pontja.

- [40] Az I. rendű alperes érdemi ellenkérelmében jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte. A Kúria a csatlakozó felülvizsgálati kérelmét Pfv.8. sorszámú végzésével hivatalból elutasította.
- [41] A II. rendű alperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [42] A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között bírálta felül.
- [43] A felperes felülvizsgálati kérelme nem alapos.
- [44] A Kúria elsődlegesen rámutat arra, hogy az 1/2016. (II.15.) PK vélemény alapján a felülvizsgálati kérelem jogintézménye olyan rendkívüli jogorvoslati eszköz, amelynek igénybevétele sem az előterjesztésre jogosult alanyok körét, sem pedig a megtámadható jogerős határozatok tárgyát illetően nem korlátlan. A felülvizsgálati kérelem egymással szorosan összefüggő kötelező tartalmi elemi a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése, valamint annak kifejtése, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja (Pp. 272. § (2) bekezdés). Ezen együttes törvényi feltételeknek a fél akkor tesz eleget, ha egyrészt a megsértett jogszabályhelyet konkrétan megjelöli, másrészt pedig a hivatkozott jogszabálysértést tartalmilag is körülírja, az arra vonatkozó jogi álláspontját kifejti vagyis ha jogszabálysértésre való hivatkozása indokait is ismerteti. Mindezek bármelyikének a hiánya a felülvizsgálati kérelem hivatalbóli elutasítását eredményezi (3. pont). Ha a fél a felülvizsgálati kérelmében több egymástól elkülönülő jogszabálysértésre hivatkozik, valamennyi hivatkozásának rendelkeznie kell az előző pontban meghatározott tartalmi követelményekkel (4. pont).
- [45] A fentiek alapján a Kúria a felülvizsgálati kérelemben alábbiakban feltüntetetteket érdemben nem vizsgálta.
- [46] A Pp. 175. § (2) bekezdése a tanúvallomás jegyzőkönyvi kiigazítására, annak jegyzőkönyvbe rögzítésére vonatkozik. A felperes a felülvizsgálati kérelmében a konkrét jogszabályhely megjelölését meghaladóan a jogerős ítélettel kapcsolatban az okozati összefüggést nem vezette le. Nem vizsgálendő a gyerek 10 éven keresztül gondozására vonatkozó érvelés. A felperes sem a megsértett jogszabályhelyet, sem az arra vonatkozó jogi érvrendszerét nem fejtette ki. A gépjármű költségeire vonatkozóan a felperes az elszámolási igényét összecsúszva nem jelölte meg, a kereseti kérelmében foglaltak helytadására hivatkozás a pontos összeg feltüntetését nem pótolja. Felülvizsgálati kérelme nem tartalmazta sem a konkrét jogszabályhely megjelölését, sem a jogerős ítélet megváltoztatásának módját. A szakvélemény tartamának aggályosságát illetően a felperes a megsértett jogszabályhelyet nem tüntette fel, annak kifejtése, hogy számára a megjelölt forgalmi érték nem megfelelő, önmagában a (kiegészítő) szakvélemény tartalmi előírásának megsértését (Pp. 182. § (3) bekezdés) még nem alapozza meg.
- [47] Az ingatlan tulajdoni hányada.
- [48] A felperes a 300.000 forint összegű különvagyonának jogszabálysértő mellőzését az eljáró bíróságok téves bizonyítékértékelésére alapította. Álláspontja szerint az eljáró bíróságok a meghallgatott három, egybehangzó előadást tett tanú vallomását megalapozatlanul minősítették nem kellően bizonyítottnak.
- [49] A Kúria elsődlegesen rámutat arra, hogy a Pp. 270. § (2) bekezdése és 275. § (3) bekezdésében foglaltakból az következik, hogy a tényállás megállapításának módjára vonatkozó és az ügy érdemi elbírálására is lényeges kihatással lévő eljárásjogi szabálysértés hiányában a szabad bírói mérlegeléssel megállapított tényállás felülvizsgálati eljárás keretében történő felülmérlegelésének, a bizonyítékok újra értékelésének nincs helye (BH1993.768., BH1995.226.). Amennyiben az állapítható meg, hogy a jogerős ítélet a bizonyítékokat nyilvánvalóan okszerűtlenül mérlegelte, ez megalapozza a felülvizsgálati kérelmet (BH1994.196.), ha azonban a bizonyítékok mérlegelésével megállapított tényállás nem iratellenes, okszerűtlenül vagy logikai ellentmondást sem tartalmaz, a

Kúriát kötik a másodfokú bíróság megállapításai (BH2013.119.). A felülvizsgálati eljárás rendkívül perorvoslati jellegéből következően, a mérlegeléssel meghozott jogerős döntés felülmérlegelésére a fenti, kivételes körülmények hiányában nem kerülhet sor.

- [50] A perbeli esetben helyesen állapították meg az eljáró bíróságok, hogy a Csjt. 27. § (1) bekezdésében rögzített törvényi vélelemmel szemben a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján a különvagyonra hivatkozó felet terheli állításának bizonyítás kötelezettsége. A perben a felperest (ahogy az I. rendű alperest is) kettős bizonyítási kötelezettség terhelte: különvagyona ténye mellett annak az ok-okozati összefüggése, hogy a különvagyona az életközösség megszűnésekor meglevő vagyontárgyban realizálódott. Önmagában ugyanis a különvagyon meglete annak elszámolhatóságát még nem alapozza meg, ha a felhasználása akár az emiatt különvagyonnak minősülő vagyontárgyban, akár – a vélelem folytán – a közös vagyoni vagyontárgyba történő beruházást illetően bizonyítást nem nyer.
- [51] A perbeli esetben helyesen állapították meg az eljáró bíróságok, hogy a felperes a különvagyona tényét sem tudta bizonyítani. Az általa hivatkozott tanúvallomások ugyanis a kétséget kizáró bizonyítási kötelezettség előírásának nem feleltek meg: a tanúk a pénz átadásakor nem voltak jelen, arról az ajándékozótól (a nagymamától) közvetlenül nem értesültek. **P. A.** tanú hallomásból tudott arról, hogy a felperes a nagymamájától 300.000 forintot kapott, amelyből 100.000 forint ajándék lett volna Veszprém Megyei Bíróság 3.P.20.823/2006/29. sorszámu jegyzőkönyv), a felperes testvére pedig abban az időben a nagymamával nem volt beszélőviszonyban, a pénzről csak a felperes és a szülei elmondásából tudott (fenti jegyzőkönyv 9. oldal). A felperes édesanyja tanúkénti meghallgatásakor előadta, hogy az összegről a felperestől tud, az átadásánál nem volt jelen és az édesanyja sem beszélt róla (Veszprém Megyei Bíróság 3.P.20.618/2009/29. sorszámu jegyzőkönyv).
- [52] A fentiek alapján a tanúk a pénzüsszeagről közvetett módon, döntően a felperestől szerzett információk alapján – kétségtelenül egyhangúan – nyilatkoztak, közvetlen tudomással azonban egyik tanú sem rendelkezett. Helyesen állapították meg az eljáró bíróságok, hogy a felperes előadásán alapuló tanúvallomások – közvetett jellegüknél fogva – a kétséget kizáró bizonyítási kötelezettség kritériumának nem feleltek meg, többlettényállás (okirati bizonyíték) hiányában azok sem a pénzüsszeg mértékét, sem az átadását nem bizonyítják. Az eljáró bíróságok a peradatokat a Pp. 206. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően értékelték és a bizonyítottság hiányát a felperes terhére helytállóan értékelve mellőzték a 300.000 forint különvagyon jogcímén történő elszámolását.
- [53] Nem sérült a Pp. 221. § (1) bekezdése sem. Az elsőfokú bíróság tömören ugyan, de megindokolta, hogy a tanúvallomások alapján miért nem tekintette bizonyítottnak a különvagyont (okirati bizonyíték hiányában), a másodfokú bíróság pedig az elsőfokú bíróság mérlegelését osztotta. Az eljáró bíróságok a törvényben előírt indokolási kötelezettségnek eleget tettek, az, hogy a felperes szerint részletesen nem fejtették ki, a jogszabálysértést nem alapozza meg.
- [54] A tulajdoni hányadok helyes megállapításából következően a felperesnek a többlethasználati díj mértéke felemelését illető felülvizsgálati kérelme sem alapos.
- [55] A Kúria a Pp. 275. § (3) bekezdésének megfelelően az eljárásjogi jogszabálysértéseknél azt vizsgálja, hogy azok az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatással voltak-e.
- [56] A Pp. 180. § (3) bekezdésének megsértése.
- [57] A felperes az eljárásjogi jogszabálysértést arra alapította, hogy a kiegészítő szakvélemény elrendelésekor a szakértőhöz nem tudott kérdéseket intézni.
- [58] A periratok szerint a felperes a szakvélemény elkészülte előtt észrevételt tett (Pf. 20. sorszámu észrevétel), majd a szakvélemény ismeretében aggályait részletesen kifejtette (Pf. 26. sorszámu észrevétel). A másodfokú bíróság a 2016. szeptember 26. napján megtartott tárgyaláson a szakértőt meghallgatta. A jegyzőkönyv szerint a szakértő a felek írásban feltett kérdéseire írásbeli választ is adott, amelyet a tanács elnöke a felek részére a tárgyaláson kézbesített, majd a szakértő meghallgatására is sor került. A felperes tehát az eljárás jogait maradéktalanul gyakorolta, a szakértőhöz kérdéseket intézhetett, észrevételeket tett. Önmagában az, hogy a felperes a kiegészítő

szakvélemény elrendelését követően – nem pedig előtte – tette meg az észrevételeit, illetve tette fel a kérdéseit, az ügy érdemére kiható lényeges eljárásjogi jogszabálysértést nem alapoz meg, mert a felperest az eljárási jogainak gyakorlásában nem korlátozta. Lényeges eljárásjogi jogszabálysértésnek az minősül, ha a bíróság alkalmas módon nem biztosítja a félnek a szakvéleményre vonatkozó észrevétel előterjesztésének a lehetőségét (EBH2002.790.). A perbeli esetben pedig ez nem állapítható meg.

- [59] Nem sérül a kötelező jogi képviselő előírása sem. A felperes a fellebbezését jogi képviselővel nyújtott be. A csatolt jegyzőkönyvek szerint a felperes a 2014. évi december 11. napján megtartott tárgyaláson jogi képviselővel járt el (Pf. V. 20.191/2014/4. sorszámú jegyzőkönyv), a tárgyaláson a bíróság a per tárgyalását felfüggesztette. A folytatódó eljárásban a 2016. április 21. napján megtartott tárgyaláson a felperes jogi képviselője szabályszerű idézés ellenére nem jelent meg (Pf.V.20.220/2015/10. sorszám), a bíróság a Pp. 245. §. alapján – a fellebbezési tárgyalásra szabályszerűen megidézettnek vagy valamelyiküknek az elmaradása a tárgyalás megtartását és a fellebbezés elintézését nem gátolja és ilyen esetben a tárgyalás elmulasztása miatt igazolásnak nincs helye – szabályszerűen rendelkezett a tárgyalás megtartásáról, a kötelező jogi képviselő hiánya, törvénysértő mellőzése tehát fel sem merült. A bíróság felhívására a felperes új jogi képviselői meghatalmazást csatolt. A korábbi képviselő megszűnése és az új jogi képviselői meghatalmazás (2016. május 31) közötti – legfeljebb öt hetes – időtartamban a jogi képviselő hiánya a másodfokú bíróság súlyos – az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatással lévő – eljárásjogi jogszabálysértését nem alapozza meg, a korábbi jogi képviselő megszűnéséről a felperes nyilvánvalóan tudomással bírt, új jogi képviselőjéről maga volt köteles gondoskodni.
- [60] A fentiek alapján a jogerős ítélet nem jogszabálysértő, ezért azt a Kúria a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [61] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyalás megtartása nélkül bírálta el.
- [62] A felperes felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre. A Kúria a Pp. 270. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése szerint kötelezte a felperest az I. rendű alperes felülvizsgálati eljárással felmerülő költségei megfizetésére, amelynek összegét a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet alapján mérlegeléssel állapította meg.
- [63] A felperes teljes személyes költségmentességben részesült, ezért az 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 50. § (1) bekezdése szerint felülvizsgálati eljárási illeték az állam terhén marad.

Budapest, 2017. november 14.

Dr. Makai Katalin s.k. tanácselnök, dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna s.k. előadó bíró, dr. Baloginé dr. Faiszt Judit s.k. bíró

A kiadmány hitelül: